

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 20 Februarie 1885.

E bine că se mai ocupă și diaristica de preste munți cu lucrurile dela noi. Și e bine că ea se ocupă în două direcțiuni. Diarele radicale sunt foarte mulțumite cu cursul lucrurilor de aici. Ele știu că răbdarea și are și ea marginile sale. Știu și aceea că în lumea morală nici o faptă fără de lege nu rămâne nerăsbunată.

În orbia, de care e condusă diaristica maghiară, și zorul de maghiarizare forțată — diaristica radicală vede semne și minuni — în sens biblic vorbind, — și ea se bucură, crezând posibilă îndreptarea lucrurilor la noi numai prin o sguuire teribilă, care se restoarne statul din temelie.

Cu asemenea resoane se justifică limbajul diarelor „Unitatea Națională” și „Drepturile Omului.” Oamenii înrolați sub steagul susținut de aceste nouă organe ale pressei din România liberă au des-persat în îndreptarea lucrurilor pe cale pacinică. Îndreptățirea desperării lor se esplică lămurit din situațiunea creată acestor oameni prin cursul lucrurilor dela noi.

Diarele mai moderate, dacă e potrivită această caracterizare — diarele mai moderate dicem, se întristează de mersul trebilor la noi. Ele cred posibilă îndreptarea lucrului pe cale pacinică, vęd greșita direcțiune luată de presa maghiară, și îngrijate de soartea patriei noastre, se silesc a capacita opinia publică ungurească.

În direcțiunea aceasta s'a scris articolul din „Romanul,” reproduc și de noi în numărul precedent al diarului nostru.

În meritul lucrului toți bărbații din România se unesc în a recunoaște că actuala stare de lucruri nu se mai poate susține, și în consecuență stăruesc pentru o soluțiune oare-care.

Întrebarea este pe ce cale se poate schimba critica situație de astăzi.

Elementele radicale strigă diaristicii ungurești și întregii politici scrintite de aici: Înainte, căci lucrurile se desvoaltă de minune de bine. Pe calea apucată veți provoca criza, și cestiunea o va des-lega forța armelor. Elementele moderate cred că ne fac serviții, îndemnând la moderațiune, și lingușind am putea dice vanitatea maghiarilor, poate basați pe dicătoarea: cu o lingură de mere prinți mai multe muște, ca cu un borcan de oțet.

După cum stau aici lucrurile la noi, n'avem speranță că va fi auzit glasul acelora, cari îndeamnă la moderațiune și reson. De aceea noi îndată după

articolul din „Romanul” am reprodus doi articoli din „Magyar Polgár” spre a ilustra sentența: „*Contraria juxta se posita magis elucescunt.*”

Cât timp oamenii chemați a forma opinia publică maghiară publică articoli răsvrători ca și cei citați de noi, e păcat a te mai provoca la reson, e păcat a condamna pe cei ce îndeamnă: Înainte! Înainte!

S'a făcut provocare la Jokai, și s'au lăudat mult vorbirea lui ținută în parlamentul Ungariei la 22 Ianuarie a. c. din incidentul desbaterilor asupra budgetului de culte și instrucțiune publică. Diariul „Romanul” zidește mari speranțe pre vorbirea lui Jokai, și-i stringe mâna cu frățietate pof-tind din inimă, ca cuvintele lui să devină nouă evanghelie a națiunii ungare și a tuturor popoarelor din Austria și peninsula balcanică. Romanțierul Jokai va fi recunosătoriu diariului „Romanul” pentru dragostea dovedită. Noi încă am saluta cu toată căldura inimei noastre pre Domnul Jokai ca pre înainte mergătoriu și propovăduitoriu păcei și al concordiei între popoarele din Ungaria — fie chiar Austro-Ungaria și peninsula balcanică, dacă vestitul romanțier și mare politic nu ar fi pus și clausula, pre care o a pus. La 17/29 Ianuarie a. c. în numărul 7 al diariului nostru am reprodus unele părți din cuvântarea provocată. Mai reproducem odată:

Ceea ce la mine consider de virtute, la slovac încă nu i voi atribui de păcat. Consider însă de curent, ce trebuie învins și combătut, dacă curentul național cultural nu va fi pus paralel cu al nostru în emulațiune, ci el se va pune în mișcare spre a ațita relele pasiuni ale poporului și a lăși sëlăbăcia lui, dacă se va cere partea: cuvîncioasă nu din datorințele împlinite față cu patria și tronul, ci se va pacta cu societăți preste granițele patriei și va gravita în afară, când nîsuînțele naționale vor ataca **ideia de stat unguresc.** A sta față cu aceste mi-am ținut totdeauna de datorința patriotică.

Va se dice domnul Jokai condiționează desvol-tarea noastră dela **ideea de stat unguresc.** De re-peșteori am cerut să ni se dea o definițiune precisă dar clară a „ideii de stat unguresc,” pentru că — ce e drept — avem și noi o „idee de stat unguresc,” însă amara de ea realitate e departe de ideea noastră. Și fiind-că cei dela „Romanul” au făcut apoteosă poetului Jokai, i rugăm să-l întrebe, ce înțelege el sub ideia de stat unguresc. Din datorința de grațitudine Jokai va împlini dorința fraților din București, și noi în veci le vom fi recunosători.

riei. D. Buicliu a citat despre această dragoste de minciuni exemple precise și pline de învățăminte; câți n'au fost osândiți din cauza mărturisirei mincinoase și inconșcii a vr'unei isterii oare-care. Un alt fenomen însă și mai curios este cel cunoscut sub numele de induoirea consciinței personaleității.

În acest cas isteria are două personalități cu totul distincte și inconșcie una de alta. Așa, se citează cazul unei fete americane care, după un somn prelun-git, își perduse memoria a tot ce învățase, așa că după ce se deșteptase trebui să învețe din nou să scrie și să citească începând dela silabisire. Câte-va zile mai târ-ziu, în urma unui nou somn, ea își recăpătă toate cunoștințele pe care le perduse. Altă isterică a trecut periodic, vreme de 4 ani, dela o stare la alta. Aci ea posedă toate cunoștințele ce avuse-se altă dată. Scriea frumos etc., a doua zi nu mai știa nimic; abia putea sgăria hârtia și pe urmă ear venea la starea dintâiu. Și este de notat că ea nu avea nici o cunoștință de dubla ei personalitate. Toate fenomenele isterice sunt și cunoscutele idei de posesiune diabolică de cari toate cărțile religioase, cu evangelia în cap, abundă și paralelele, vindecările miraculoase, prin iocane făcătoare de minuni sau cu aiasmă dela Lourdes, sau fie chiar, dice D. Buicliu, cu vestitele și microscopicele hapuri vermifuge și anticanceroase ale iluminatului dela Bologna, ale acelu comite Matei care face, spre marea noastră rușine, atâtea

Până atunci însă se ne fie permis a inclina spre vederile fraților dela „Unitatea națională”, cari pare-mi-se înțeleg mai bine clausula, sub ușița căreia a rostit Jokai cuvintele seducătoare. Să ne fie permis a observa că pentru noi și cauza noastră ni se par cu mult mai periculoase vocile sirenice a la Jokai ca erupțiunile vulcanice ale lui Orbán Balázs et Comp. care vorbesc în adevărata lor manieră de surugii. Cât timp ni se va arăta pumnul în mod brutal, vom fi terorisați în și afară de biserică, lip-siți de multe ori chiar și de scutul legii, lumea din afară ne va înțelege plângerile noastre și noi ne vom ști cu ștrangul la gât.

Am fost suntem și vom fi pentru pacinica des-voltare și convețuire, și lumea ne e mărturie cât am suferit și cât suferim. De aceea oamenii cu inima pentru poporul nostru nu se vor supera pentru restabilirea adevărului.

Revista politică.

La 2 a luni curente mare sərbare fu în capitala Ungariei. În această zi s'au împlinit 10 ani de când domnul Tisza are în mâinile sale soartea popoarelor din Ungaria. Gratulațiuni peste gratulațiuni s'au succedat în aceasta zi, și domnul Tisza fie-cărui i-a răspuns conform dorinței inimei ei.

Deputațiunea orașului Budapesta a accentuat importanța noului curent adoptat și pus în mișcare sub era Tisza, — maghiarizarea pe cale socială. Că iubiliarul a răspuns tot pe această coardă nu este mirare. Caracteristic este că domnul Tisza vorbește de un oraș puternic specific unguresc. În această fasă apoi Budapesta va trebui să rumpă legăturile comerciale și industriale cu lumea mare, care nici cu chelnerii nu e dispusă a vorbi ungurește.

Convențiunea vamală între Austria și Ungaria este la ordinea zilei. Diarul „Voința Națională” astfel schițează un articol al lui „Pester Lloyd” privitoriu la această afacere.

„Toate știrile ce ne sosesc sunt de acord că reprezentanții ministerielor în conferința vamală austro-ungară au ajuns la o completă înțelegere în privința politicei vamale ce este de a se urma pe viitor și că preste câte-va zile parlamentele ambelor state vor fi chemate să se pronunțe asupra proiectelor ce li se vor presenta. Conferința vamală, după cum era de prevădut, s'a pronunțat pentru urcarea tacselor vamale asupra cerealelor, făinei și articolelor industriale și prin aceasta declară că am-

victimele în București, și anesteriele cele așa de mult exploatate de inchișițiune precum, și mai ales, ciudatul fenomen al stigmatelor. Când lui Saint François d'Assises, în urma călătoriei sale din Orient, îi curse sânge din mâni și din coaste în locurile în cari cuile și lancea făcuse să țîșnească sângele lui Isus, serafimul și ignorantul sfânt pretinse că a avut o misiune cerească și că Dumneșeu îl însem-nase spre a sa mai mare glorie și lumea creșu. Aci se știe că aparițiunea fără cauza a unor asemenea picături de sânge sunt curate fenomene isterice cari n'au nimic de a face cu supranaturalul.

Când isteria devine convulsivă, atunci extasul și alucinațiunea sunt trăsăturile ei caracteristice. Simțiu religioș mai ales predomină în aceste fenomene, pentru că, din'aintea tuturor desechilibrărilor cererilor omenești, neștiința nu vede de cât mâna supranaturală, până ce într'o zi spiritul de critică va crește și un glumeț va cuteza să scrie pe poarta monastirei unde se svêrcolise pretinsele posedeate:

De par le roi, défense à Dieu de faire miracle en ce lieu.

Nu este aci locul să dau seamă despre interesantele cercetări isterice ale d-lui Dr. Buicliu asupra ipnotismului, nici să-l urmez în excursiunea pe care a făcut-o dela practicele devoților indieni până la celebrele esperiențe ale lui Mesmer. În starea de aci a științei d-sa ne a arătat că ipnotismul poate fi provocat fie prin escitațiunea sensurilor vederei,

FOIȚA.

Patru conferințe.

Raporturile între agricultură și industrie de Barbu Ștefănescu. — Scene și portrete din Dobrogea de Duliu Zamfirescu. — Isterie și ipnotism de Dr. Buicliu. — Reforma penitenciară de D. Budișteanu.

(Încehere).

Isteria, a dis dl Buicliu, nu este cum cred unii o însușire numai a femeii; nu, s'au vędut bărbați, foarte rar ce este dreptul, cari suferă de isterie ca și femeile. Ori-care ar fi însă secul bolnavului, isteria nu are totdeauna aceleași semne caracteristice, nici aceași intensitate. În forma ușoară a boalei nu se vede decât slăbiciunea voinței. Această facultate, din care Schopenhauer făcea basa fantastului seu sistem, suferă mult din cauza isteriei, și, prin consecință, facultățile efective se desvoltă prea mult. echilibrul se rupe. Când boala a înaintat și isteria a ajuns la gradul seu de desvoltare desevărșită, voința aproape dispare și isteria devine de o mobilitate esterne.

Poradoxul, setea de contradicțiune, și, ce este mai ciudat, o nestrămutată pofță de a minți sunt atunci însușirile cele mai bătătoare la ochii ale iste-

bele guverne sunt hotărâte să urmeze pe acea cale, pre care au apucat Germania și Franța. Și nu ne îndoiim, deși nu cunoaștem încă noul tarif, că majoritatea reprezentățiunii naționale va primi propozițiunile ministeriale, pentru-că și parlamentul va trebui să se conducă de aceleași considerațiuni serioase de care s'a condus guvernul. Va vota dar tacsele vamale, dar, după cum credem noi, nu din convingere că prohibițiunea ar fi o măsură escelentă, ci de nevoie, așteptând cu nerăbdare momentul când se se poată reîntoarce la principiile juste și sănătoase ale politiceii comerciale. Aceasta o spunem mai vârtos din cauză că în unele organe din Cisleitania întempinăm aserțiunea că dela Ungaria a pornit urcarea tacselor vamale. Cei drept, primul pas l-a făcut ministerul nostru de comerț, de oare-ce loviturile în prima liniă sunt îndreptate contra producțiunii Ungariei; dar cine voiește să spună purul adevăr acea trebuie să mai spună că tot ministerul nostru de comerț a făcut mai întâiu acele reprezentațiuni urgente la guvernul francez, prin care s'ar fi putut înconjura trista necesitate a măsurilor ce trebuiesc acum luate și că tot densus, ca mijloc eficace de presiune și ca un act eventual de legitimă apărare, încă atunci a pus în vedere urcarea tacselor vamale asupra articolilor de industrie...

În ce privește tacsele asupra grânelor și făinei ele vor fi tot așa de mari ca ale Germaniei, 1 florin 50 cruceri, sau 3 mărci pentru grâu și 3 florini 75 cruceri, sau 7½ mărci pentru făină și credem că publicul va fi mulțumit cu acestea, căci astfel ne vom scăpa de năpădirea cu grâu rusesc și american și de altă parte vom împedeca intrarea făinei sacsonice și silesiene în Bohemia și Moravia. Ne pare rău că astăzi trebuie să aprobăm tacsele protecționiste asupra fructelor trebuincioase pentru pâine, ne știm însă liberi de ori ce răspundere, noi n'am voit această stare de lucruri; autorii ei sunt aceia cari fac politica comercială a Germaniei și cari uită principiul fundamental din sistemul protecționist al marelui economist List, care ține: „Cine voiește să ridice agricultura internă prin tacse protecționiste, face o neghobie.“ Este absurd să voiești să crezi o producțiune acolo, unde lipsesc condițiunile și noi sperăm că vecinii nostri vor recunoaște cât de curând greșala fundamentală, care o fac prin inaugurarea acestei politice; vor recunoaște că foloasele ce va obține agricultura prin politica vamală reacționară, nu numai că nu vor corespunde marilor speranțe, dar vor fi foarte mici în raport cu perderile cari le va suferi marea masă a consumătorilor.

De altmintealea, cu toate că conferența vamală a primit tacsele asupra cerealelor, totuși, având în vedere că această măsură nu va atinge importul român, în privința căruia suntem legați prin convențiune, efectul deplin al tacselor vamale se va simți abia în a doua jumătate a anului următor, și nouă nu ne pare rău că este așa, de oare-ce grăul român de o cam dată este o necesitate pentru industria noastră de făină, care și așa este destul de greu lovită prin marile tacse vamale și prin scumpirea cărbunilor.

Pester „Lloyd“ încheie articolul seu cu următoarele cuvinte: Din această domniă a reacțiunii economice naște pentru noi datoria indispensabilă de a încorda toate puterile pentru ca să ajungem

și audului, fie prin impresiuni morale, fie chiar prin puterea imaginațiunii. Așa, d-sa ne-a relatat un fapt foarte interesant. La 1 Februarie 1880, la amiazi, profesorul Heidenheim anunță studentului Friedländer că în seara aceleiași zile, la oarele 4, va fi magnetizat la distanță. Studentul intră în casă, aștepta oara 4 cu ochii pe ceasornic, și, într-o adevăr la oara indicată, fu cuprins de un somn contra căruia ori-ce rezistență fu imposibilă.

Subiectul, cufundat în somnul ipnotic, trece, a țis d. Buicliu, prin trei faze: starea letargică, starea somnambulică și în fine cunoscuta stare cateleptică, starea cea mai miserabilă în care poate ajunge o ființă omenească. Starea cea mai bogată în fenomene este de sigur starea somnambulică.

În această stare, simțurile devin de o extremă impresionabilitate. O mână pusă la 40 centimetri la spatele d-șoarei X, o face să se tânguiască de o căldură nesuferită; o altă bolnavă cetește mai cu ochi închiși (atât devin pleoapele de transparente), la altele memoria faptelor din trecut devine de o fidelitate extremă. Așa Taine citează cazul unei fete care nu știa de cât englesezte, și care, în paroximul delirului, vorbea o limbă necunoscută. Ce se întemplantase? Tânăra bolnavă copilărise în țeara Gallilor (Wales), și acolo învățase limba gallica pe care în urmă o uitase cu desăvârșire etc. etc. etc.

D. Buicliu a încheiat frumoasa sa conferință ca un adevărat medic: d-sa a dat auditorilor sfaturile

pe terenul economic de la producțiunea estensivă la producțiunea intensivă. Cu cât vom ridica producțiunea, cu cât o vom face mai effină, cu cât vom ști exploata mai bine comorile pământului, cu atât vom putea să ne apărăm mai ușor contra astor fel de atacuri și să preîntipinăm crizele cari se ivesc din timp în timp. Cultura intensivă a pământului și crearea unei industrii puternice, ca primitorul cel mai bun al produselor noastre agricole, iată problema ce se impune Ungariei în mersul dezvoltării ei economice. Aceste mijloace de casă, simple și de atâtă ori recomandate, sunt singurele dela cari se poate aștepta vindecare și întărire.

În vara acestui an slavii s'arbează aniversarea de 1000 ani a apostolilor lor naționali Ciril și Metodie. Acestei sărbări i s'a dat un caracter politic, care a pus față în față pe Rusia ortodoxă cu biserica papală. În schițarea „Adevărului“ punem sub ochii cetitorilor vederile diariului „Nord.“

Oficiul rusesc „le Nord“ vorbind în unul din numerile sale din urmă despre proiectata sărbare a aniversării apostolilor slavi Ciril și Metodiu, ține: „Se apropia aniversarea a 1000-a a celor doi apostoli ai slavismului, Ciril și Metodiu, din care cauză toată lumea slavă este agitată. Festivitatea se va ține, cum se ține în Velehrad (Moravia), căci cel din urmă din sântii numiți au fost îngropat, după cum spune tradițiunea, în acest oraș. Ea va da privilegiu la manifestațiuni imposante și la un peregrinagiu, la care vor lua parte sute de mii de credincioși. Această mișcare însemnată va scoate la lumină multe și felurite, ba chiar contradicțiune tendințe și năsuințe și vedem chiar că la acea sărbare apare pe scenă un nou factor, căruia i s'a dat numele de „panslavism latinesc sau austro-catolic.“

„Acest panslavism nu e tocmai de eri alaltăeri, dar în anii din urmă a făcut mari progrese. Parte mare a avântului, ce el l'a luat este a se mulțumi unui prelat foarte escelent și foarte zelos, monseniorului Strosmyer, episcopul de Diacovar, care l'a plantat pe pământ croat. Polonii din Austria s'au grăbit de a se folosi de acest mijloc de acțiune pentru scopurile lor personale.“

„Grațiu acestei cooperări de stăruințe și spriginu lui ce-l întimpină acest mijloc de acțiune din partea sântului scaun al Romei, el a produs deja în lumea slavă un curent foarte marcat și animat printr'o impulsione continuă. Nu j'nici o mirare, că la rassa, la care religiunea și credința joacă un așa mare rol, particularitățile confesionale dau tuturor lucrurilor, cu cari vin în atingere, un timbru deosebit, și faptul acestei abateri a marelui curent slav nu poate apărea la prima vedere de cât ca un fapt natural. Ba el ar putea să aibă și părțile sale bune. Ridicarea și dezvoltarea unui panslavism catolic și apusan, strict deosebit de slavismul rusesc și ortodox, ar trebui să aibă în adevăr efectul de a nimici acele temeri — prefăcute sau sincere — cari deschid din când în când perspectiva, că toate fracțiunile rasei slave se vor alătura la egemonia rusească.“

„De și din punct de vedere al viitorului și a intereselor generale ale Rusiei slave, nu vedem un mare inconvenient în acea împregiurare, că mișcarea despre care e vorba naște în sinul ei un curent marcat, totuși ar fi regretabil, dacă acest curent ar lua un caracter dușmănos față cu marele stat slav, cele mai urgente în contra isteriei. Între altele, d-sa a recomandat părinților de familie să dea fetelor lor exercițiu și ear exercițiu, căci, cum bine a țis d-sa, când trupul stă pe loc sufletul se pune în mișcare. Domnul Dr. Buicliu s'a ocupat de tămăduirea unei boale fizice, dl D. Budișteanu a tratat despre lecurile uneia din cele mai groasnice boale morale: crima. Ca toți oamenii cari cugetă, d-sa știe că crima este o adevărată boală, și că temnița trebuie să fie nu numai un mijloc de a pune în neputință pe criminal de a și reîncepe crima, ci și un mijloc de a-i îndrepta sufletul, de a-l moralisa. Și de aceste mijloace de moralizare ne-a vorbit d-sa cu o competență netăgăduită, ca unul care nu numai a fost procuror-general și prin urmare a putut să vadă lipsa oare căror mijloace de moralizare din temnițele noastre, ci și a mers în Occident să studieze de visu ceea ce s'a făcut în privința aceasta. Dl Budișteanu, preferă sistemul penitenciar țis Pensilvanian, fiind că în Pensilvania s'a născocit, adică izolarea condamnatului în tot timpul captivității. În acest sistem condamnatul trăește singur în celula sa și este lipsit astfel de orice contact cu tovarășii și de multe ori maestrul sei în ale vițului.

Directorii penitenciarului, oameni cu studii înalte și demni de toată considerațiunea, se ocupă cu tot dinadinsul de condamnat, îi face țilnic inspectiunea morală și deschide fie-căruia o partidă într-un registru numit: *comptabilitatea morală*.

Rusia, și cu religiunea greco-ortodoxă, ce-o profesază majoritatea precumpănitoare a popoarelor slave. Însă tendința această ostilă tinde a se furia în organizarea aniversării dela Velehrad nu numai la stăruințele naționalistilor poloni cari se silesc din resputeri de a exploata această festivitate pentru scopurile și mânia lor, ci și sub influința unor anumite nesuinate ambițioase ale ultramontanilor.“

„Încurajați prin atitudinea Vaticanului, care reclamă deja în mod oficial, ca pe ai sei, pe sântii Ciril și Metodiu, cunoscând farmecul ce-l esercează ei asupra rasei slave, a cărei apostoli, au fost, matorii Panslavismului austro-catolic nu țintesc la nimic mai puțin, de cât de a-și rezerva privilegiul și monopolul asupra acestor nume adorate, eschidând pe ortodocși și pe ruși dela ori-ce participare.

„Este o ciudată contradicție, chiar în aceea de a se confisca aniversarea marilor apostoli ai slavismului tocmai în favoarea aceloră dintre slavi, cari s'au depărtat de învățăturile lor și cari mai ales au lăpădat alfabetul inventat de sf. Ciril pentru trebuințele slavilor și numit cirilic după numele lui, spre a primi alfabetul latinesc. Ceea-ce însă cade și mai greu în cumpănă, este închipuirea falsă, ce se nutrește cu zel în unele sfere politice și clericale, cari ar voi să readucă la sinul papismului întreaga biserică sau și numai o parte a bisericii ortodoxe, pe calea propagandei preoțești ori și mirene.

„Fără îndoială nu trebuie să esagerăm, și fără a perde din vedere evoluțiunile panslavismului austro-catolic, este de însemnată, să judecăm cu sânge rece adevărata lui importanță. În realitate acest panslavism apare mai amenințator pentru maghiarism și pentru germanismul austriac, de cât pentru Rusia.

„Aceasta este impresiunea ce domnește în Petersburg, căci chiar autoritățile de acolo nu par a fi preste măsură iritate de aceste uneltiri și de manifestațiunea dușmănoasă, ce se pregătește a o face în Valehrad. Guvernul rusesc se mulțamește a veghia, că această campanie să nu producă nici o reacțiune în imperiu. Astfel s'a vădut silite se procedă cu asprime în contra episcopului din Vilna, monseniorul Hryniewicki, a căruia provocatoare atitudine devenise insuportabilă, internându-l în fortăreața Iaroslav.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 2 Martie. Națiunile care păstrează cu fidelitate memoria bărbaților cari s'au sacrificat pentru prosperarea lor, nici când nu merită să fie șterse din catalogul popoarelor.

De aci cu cât o națiune respectează mai mult acest principiu cu atâtă arată mai învederat că în sinul seu este sădit și cultivat un sentiment nobil.

Nimenea cu adevărate simțeminte umane nu va cuteza să reprobe pre acei fi cari la anumit timp se duc la mormântul părinților pentru a uda pământul cu lacrimi și mai cu deosebire pentru a înălța rugăciuni fierbinți către acela „dela care ne vine tot darul și toată darea cea bună desevârșit.“

Nu numai că nu va putea să condamne o astfel de faptă, ci din contră va trebui să recunoască

Munca este organizată și obligatoare, astfel temnița primește vagabonzi și dă drumul la meseriași, și aceasta nu puțin contribuie la moralizarea lor, căci cum bine a țis-o Musset: Pauvrete, pauvrete, c'est toi la courtisane! Un servit religios, bine organizat servă a îmbunătăți soarta celor asupra căroră religiunea are imperiu, și, în acelaș timp, gardianii temniței, oameni speciali cari au trebuit să treacă o anume scoală care se-i facă apți pentru o așa de mare misiune, ajută și ei la propagarea bunelor simțeminte printre nenorociiți întemnițați. Și pentru că ce mai puternic mijloc de a se îndrepta condamnatul, este să îi promiți în schimb bunul cel mai prețios al omului, libertatea, în multe temnițe din Elveția mai ales, s'a admis sistemul unei liberări provisorie pe care directorul penitenciarului o dă condamnatului înainte de espirarea pedepsei, cu condițiune, bine înțeles se-l poată interna din nou în pușcărie, în cazul în care nu ar face un bun us de libertatea ce i se dă. Aceasta este cea din urmă perfecțiune pe care o poate da vre un sistem penitenciar: printr'asta măsură, pedeapsa se reduce la timpul strict necesar pentru lecuirea criminalului, timp care din nenorocire pentru unii rău nărăviți este fără sfârșit. Și când temnița a făcut astfel totul, ca să transforme pe leneușul criminal într'un meseriaș cinstit, atunci societățile de patronagiu îl iau sub protecțiunea lor, și îi procură de lucru până ce amintirea pușcăriei, care așa de grozav amărăște soarta

